

Stockholm den 2019-10-16

Anna Wallentin, 070-260 77 26
Anna.wallentin@energigas.se

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Begäran om godkännande av emissionsfaktor noll för samdistribuerad biogas

Sveriges mål om inga nettoutsläpp till atmosfären till 2045 är mycket ambitiösa. För att lyckas måste alla sektorer få möjlighet att dra sitt strå till stacken och bidra till omställningen. Industrin inom handlande sektorn står inför en enorm utmaning! För många industrier utgör naturgas en brygga till fossilfrihet. De har valt att byta ut olja mot naturgas för att minska sina utsläpp och för att skapa förutsättningar för att successivt övergå till biogas.

EU:s system för handel utsläppshandel, förkortat EU ETS, syftar till att minska utsläppen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. EU ETS ska göra det möjligt att minska utsläppen där det kostar minst. Men detta stämmer inte för många industrier och energiproduktionsanläggningar som använder naturgas som bränsle och successivt väljer att växla över till biogas som en del av omställningen. Företag inom EU ETS som väljer att använda biogas, ett av de mest klimateffektiva bränslen som finns, får inte tillgodoräkna sig biogasinblandningen som emissionsfaktor noll i de fall gasen har distribuerats tillsammans med naturgas på gasnätet.

I artikel 38.2 i EU:s Kommissionens förordning (EU) nr 601/2012 av den 21 juni 2012 om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG, förkortad EU-förordningen om utsläppsrätter, anges att emissionsfaktorn för biomassa ska vara noll. Men för gas som matats ut från ett gasnät och består av en blandning av biogas och naturgas hanteras idag hela gasmängden som fossil i svensk tillämpning av inom EU ETS. Detta förhållande påverkas inte alls av ökade inblandningar av biogas, vilket innebär att systemet styr åt fel håll. I takt med att andelen biomassa ökar, bör naturligtvis kostnaden för EU ETS minska. Verksamhetsinnehavaren ska ha möjlighet att genom köp av högre andel biogas kunna påverka sina utsläpp och behov av utsläppsrätter.

Bakgrund och gällande rätt

Biogas distribueras bland annat tillsammans med naturgas via gasnätet, så kallad samdistribution, och kan successivt ersätta naturgas i olika användning eftersom både naturgas och biogas utgörs av metan. På gasnätet transporteras alltså en blandning av förnybar och fossil metan (biogas och naturgas). Den kund som vill köpa biogas som transporterats via gasnätet kan inte veta att just deras mängd metan är förnybar. Situationen är jämförbar med att en kund som köper grön el inte kan räkna med att just dennas förbrukade el är producerad av förnybara energikällor. Det viktiga är att elleverantörerna garanterar att den mängd grön el som dess kunder köper också tillförs till nätet. Samma förutsättningar bör gälla för biogas som samdistribuerats via gasnätet. Jämförelsen

med grön el visar att behovet av att kunna fördela förnybara och fossila flöden inte på något vis är ny eller specifik för gas. På elsidan har möjligheten funnits ända sedan 2003.

Enligt artikel 39.1 i EU-förordningen om utsläppsrätter, ska biomassafraktionen för ett visst bränsle eller material, bestämmas med hjälp av en relevant standard och analysmetod. I artikel 39.2 av samma förordning framgår dock att om det inte är tekniskt möjligt att fastställa biomassafraktionen för ett blandat bränsle eller material genom analys, eller om detta skulle leda till orimligt höga kostnader, ska verksamhetsutövaren basera sina beräkningar på standardemissionsfaktorer och värden för biomassafraktioner för blandade bränslen och material, och på uppskattningsmetoder som offentliggjorts av kommissionen. Vidare framgår att verksamhetsutövaren, i avsaknad av standardemissioner och värden, ska anta en nollprocentig andel biomassa eller lämna in en uppskattningsmetod för fastställande av biomassafraktionen för den behöriga myndighetens godkännande. För bränslen eller material från en produktionsprocess med angivna och spårbara inflöden får verksamhetsutövaren basera en sådan uppskattning på en massbalans för fossilt kol och kol från biomassa som går in eller ut ur processen.

Att kontinuerligt mäta eller analysera biomassafraktionen vid varje uttagpunkt i gasnätet (tex. genom kol-14-metoden) bedömer vi som nästintill omöjligt alternativt förknippat med orimligt höga kostnader. Den momentana biogasandelen varierar med tiden och beroende på plats längs gasnätet. Nära en inmatningspunkt kan det periodvis vara hög andel biogas jämfört med en uttagpunkt längre ifrån. Samtidigt kan flödesriktningen variera. Det är naturligtvis inte heller relevant att ha detta som metod för bestämmande av biomassafraktionen i ett sammanhängande gasnät med många inmatnings- och utmatningspunkter. Det bör också i sammanhanget betonas att även om det alls skulle ha varit möjligt att kontinuerligt mäta biomasandelen i utmatad gasblandning så skulle det ändå inte vara lämpligt eftersom samdistributed biogas som används i de sektorer som inte inom omfattas av EU ETS, men omfattas av skatteplikt, får fördelas via avtal (gröngasprincipen). I och med implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, förkortat RED2, kommer detta också formellt att krävas genom att hållbarhetskriterier införs för all bioenergi, dvs all biogasanvändning för energiändamål. Det är inte lämpligt att olika metoder för fördelning av biogasandelen används eftersom det riskerar att leda till läckage eller dubbelräkningar. Det enda rimliga och tillförlitliga uppskattningsmetoden är därför gröngasprincipen, och som vi anser stöds enligt artikel 39.1 och 39.2 i EU-förordningen om utsläppsrätter.

I artikel 39.3 i EU-förordningen anges vidare att "Där ursprungsgarantin har upprättats i enlighet med artiklarna 2 j och 15 i direktiv 2009/28/EG får verksamhetsutövaren, genom undantag från artikel 30.1 och 30.2, inte använda analyser för att fastställa biomassafraktionen för biogas som injicerats i och sedan avlägsnats från ett gasnät." Energigas Sverige vill här betona att det ännu inte finns något system för ursprungsgarantier för gas i Sverige. Däremot utreder Energimyndigheten om ett sådant system bör införas och hur det i så fall skulle kunna utformas. Det är i nuläget inte klart om det överhuvudtaget kommer att finnas ett system som kan användas

i EU ETS. Oavsett vad Energimyndigheten kommer fram till kommer det att ta lång tid innan ett sådant system kan vara på plats och implementerat fullt ut. Anläggningar inom den handlande sektorn ska inte behöva vänta på ett system med ursprungsgarantier för att kunna tillgodoräkna sig emissionsfaktor noll för samdistribuerad biogas. Om och när ett sådant system finns på plats kan ursprungsgarantierna ersätta den uppskattningsmetod som föreslås i denna skrivelse.

Energigas Sverige begär därför, på flera verksamhetsutövares begäran, att nedanstående uppskattningsmetod för fastställande av biomassafraktionen för gas som samdistribuerats via gasnätet ska godkännas av myndigheten.

Uppskattningsmetod för fastställande av biomassafraktion i gas som samdistribuerats via gasnätet

Enligt 2 kap. 2 a § i lagen (1994:1776) om skatt på energi, förkortat LSE, får biogas och andra skattepliktiga gasformiga bränslen som levereras via rörledning, fördelas utifrån avtal mellan olika användningsområden. Principen kallas gröngasprincipen. Skälet till att gröngasprincipen införts i skattelagstiftningen är att skattebefrielsen för biogas ska följa gasen till kund enligt avtal (se prop. 2009/10:144). Möjligheten att fördela biogas som distribuerats via gasnätet enligt avtal har haft stor betydelse för användningen av biogas i den icke handlande sektorn. Samma möjligheter är nu nödvändiga inom EU ETS. Energigas Sverige begär därför att samma gröngasprincip som används i skattelagstiftningen, också används inom EU ETS som uppskattningsmetod för fastställande av biomassafraktionen för gas som samdistribuerats via gasnätet.

Gröngasprincipen innebär att om både biogas och andra gasformiga bränslen levereras via rörledning, ska de gasformiga bränslena utifrån avtal fördelas mellan olika användningsområden. Bränslen som inte har fördelats på detta sätt ska fördelas mellan olika användningsområden i förhållande till den andel av respektive bränsle som tillförts rörledningen av leverantören eller för hans räkning. Detta innebär att leveransavtalet med respektive köpare läggs till grund för fördelningen av hur stor mängd biogas respektive naturgas – och i förekommande fall andra gasformiga bränslen – som ska anses ha levererats till respektive kund. För att en leverantör ska kunna fördela biogas till en kund via avtal måste det säkerställas att motsvarande mängd biogas har tillförts till gasnätet. På det viset kan fördelningsmetoden likställas med massbalans. En sådan fördelningsprincip kommer att innebära att emissionsfaktor noll får användas för samdistribuerad biogas som en anläggningsägare köpt och dokumenterat via avtal.

Gröngasprincipen trädde i kraft redan den 1 januari 2011 i skattelagstiftningen. Systemet är därmed väl beprövat och berörda företag har mångårig erfarenhet av den dokumentation och bokföring som krävs.

Under den tid som gått sedan gröngasprincipen infördes i svensk skattelagstiftning har vi sett en successivt ökande andel biogas på gasnäten. Som ett exempel kan nämnas västsvenska gasnätet, där biogasandelen nu uppgår till drygt 20 procent. Gröngasprincipen har varit avgörande för

denna positiva utveckling. Nu behövs en anpassning av reglerna gällande EU ETS för att nå ännu längre!

Slutsats

Energigas Sverige begär att Naturvårdsverket ska acceptera gröngasprincipen som uppskattningsmetod för fastställande av biomassafraktionen för gas som samdistribuerats via gasnätet. En sådan fördelningsprincip kommer att innebära att emissionsfaktor noll får användas för samdistribuerad biogas som en anläggningsägare köpt och dokumenterat via avtal.

För att en leverantör ska kunna fördela biogas till en kund via avtal måste det säkerställas att motsvarande mängd biogas har tillförts till gasnätet. På det viset kan fördelningsmetoden likställas med massbalans.

Maria Malmkvist
VD, Energigas Sverige